TEATR ZAGŁĘBIA W SOSNOWCU

ROK ZAŁOŻENIA 1897

PIERRE BARILLET I JEAN PAUL GRÉDY

TALENT ADELI

3 PREMIERA W SEZONIE 1993/94
dnia 5 lutego 1994 roku

Dyrektor i kierownik artystyczny JAN KLEMENS

Kierownik literacki JAN PIERZCHAŁA

NAJBLIŻSZE PREMIERY:

Molier –

SZELMOSTWA SKAPENA

Honoré de Balzac –

OJCIEC GORIOT

6 lutego 1994 roku mija 97 rocznica inauguracji działalności naszego teatru. Tego dnia, w 1997 roku obchodzić będziemy WIELKI JUBILEUSZ 100-LECIA PTZ w Sosnowcu

Zamówienia na bilety zbiorowe przyjmuje Dział Upowszechniania Teatru w dni powszednie w godzinach 9^{00}–15^{00}
Sprzedaż biletów w kasie Teatru codziennie (z wyjątkiem poniedziałków) w godzinach 15^{00}–18^{00}
Telefony:
Dział Upowszechniania Teatru i kasa biletowa – 66-11-27
Centrala 66-04-94

PIERRE BARILLET I JEAN PAUL GRÉDY

TALENT ADELI

(*Le Don d'Adele*)

Komedio–farsa w 3 aktach

Tłumaczenie Bracia Rojek

Reżyseria:

ZBIGNIEW LERACZYK

Obsada:

HENRYK GABOR	– **ANDRZEJ ŚLEZIAK**
LUCYNA, jego żona	– **ELŻBIETA GORZYCKA**
WIOLA, ich córka	– **MAŁGORZATA STACHOWIAK**
KAROL, ich syn	– **DARIUSZ NIEBUDEK**
ADELA, architekt	– **ELŻBIETA LASKIEWICZ**
LEKARZ PSYCHIATRA, sąsiad z góry	– **WOJCIECH LEŚNIAK**

Rzecz dzieje się w mieszkaniu Gaborów

REŻYSERIA:

ZBIGNIEW LERACZYK

SCENOGRAFIA:

ALICJA KURYŁO

INSPICJENT:
RYSZARD GROCHOWINA

SUFLERKA:
DANUTA GROCHOWINA

Pierre Barillet i Jean Paul Grédy

Pierre Barillet i Jean Paul Grédy, to francuska spółka autorska, która zdobyła uznanie w dziedzinie twórczości komediowo-farsowej.

Komedio-farsa TALENT ADELI w teatrach polskich grana również pod tytułem ADELA I STRESSY, napisana została na podstawie farsy „Le Don d'Adele". Pisarze oparli się także częściowo na ich własnej wcześniejszej komedii pod tytułem „Le bon Debarras". Mamy tu do czynienia z grą słów: „Dobry schowek" — „Dobre pozbycie się ciężaru, kłopotu".

Pierre Barillet i Jean Paul Grédy napisali wiele innych, zabawnych utworów komediowo-farsowych, poszukiwanych przez teatry zajmujące się repertuarem popularno-rozrywkowym. Znana jest także ich lekka komedia pod tytułem „Kwiat kaktusa".

Pierre Barillet i Jean Paul Grédy są również autorami utworów komediowych o wyższych aspiracjach artystycznych, jak na przykład sztuka „Biała królowa".

Wspomniana spółka autorska przełożyła na język francuski i adaptowała dla scen teatru francuskiego liczne utwory z literatury angielskiej, między innymi Oscara Wilde'a.

Red.

Georges Lerminier:

TEATR BULWAROWY

Marc Gilbert, Sauvajan, Barillet i Grédy, Marc Camoletti, François Campaux, Michel André, Claude Magnier, Jean Canolle, Marcel Mithois, Louis Velle i wielu innych dostarczają teatrom bulwarowym sztuk niekiedy zręcznych, utworów rozrywkowych do natychmiastowej konsumpcji, w których sytuacje komponowane są same dla siebie.

NIEKTÓRE Z TYCH UTWORÓW UTRZYMUJĄ SIĘ NA AFISZU PRZEZ PONAD TYSIĄC PRZEDSTAWIEŃ.

„Teatr" /w/ „Literatura francuska". T. II /XIX i XX wiek/, s. 626

Z PSYCHOANALIZY WYSNUTE

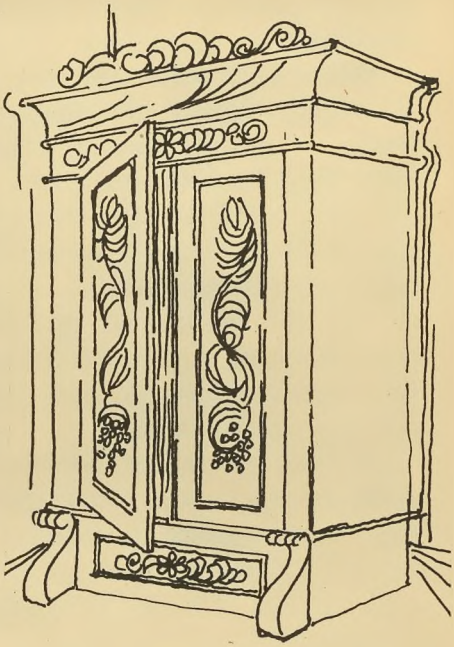
TALENT ADELI Barilleta i Grédy'ego, to komedio-farsa o wartko toczącej się akcji. Jest to utwór dość barwnie opowiadający o zaskakujących wydarzeniach, o ludziach znajdujących się pośrodku nurtów życia współczesnego i uwikłanych w procesy biznesu.

„Talent Adeli" to farsowe przypadki, charakteryzujące losy bohaterów, których powodzenie, jeśli nie egzystencja w ogóle, uzależnione są od pieniądza. Lecz to jeszcze nie wszystko w tym wielowarstwowym, złożonym utworze. Niemałą rolę gra tu strona psychiczna działających postaci. Brak odporności psychicznej stwarza w tym kontekście niebywały kryzys osobowości, ale i wnosi przy tym pierwszorzędne walory komediowe.

„Talent Adeli", to komedio-farsa na temat wielu zróżnicowanych charakterów i temperamentów, odwołujących się do mistrzostwa wyrazu scenicznego i oryginalnych talentów aktorskich.

Barillet i Grédy w „Talencie Adeli" przywołali elementy teorii Zygmunta Freuda, co niewątpliwie zaktualizowało tyleż samą psychoanalizę w odniesieniu do napiętych warunków życia współczesnego, ile

dopowiedziało przy tym za wiedeńskim psychoanalitykiem, iż charakterystycznym momentem neurozy jest przewaga składników seksualnych nad składnikami społecznymi. Ta prosta myśl zdaje się dostatecznie ożywiać ową szafę, tę swoistą bohaterkę komedio-farsy TALENT ADELI.

Tak więc, nie bez znaczenia w tym utworze jest stale manifestująca swą obecność psychologia, reprezentowana przez studentkę tego kierunku wiedzy, Wiolę, przypominającą nam o roli dysharmonii psychicznej, o czynnikach stanowiących zagrożenie dla zdrowia psychicznego. Skrajnym przypadkiem owego zagrożenia jest sam psychiatra, co traktować wypada jako swoisty znak czasu pozbawionego równowagi także pod tym względem.

Człowiekiem prawdziwie twórczym i, o dziwo, jeszcze bez nerwic, jest w komedio-farsie TALENT ADELI, ona sama — Adela, mistrzyni jasnowidzenia, przykład wybitnej wrażliwości i doskonałej odporności wewnętrznej. Adela jest jak gdyby zwiastunem nowego człowieka, realizującego swe pragnienia i ambicje nie w neurotycznej fantazji, lecz w warunkach re-

alnej, twardej rzeczywistości, tak przecież surowej i bezwzględnej dla innych.

Ważną rolę w komedio-farsie TALENT ADELI gra również sztuka, w postaci Karola, kojarząca łagodnie libido i neurozy z artyzmem. Ba! Przecie i licytacja malarskich dzieł sztuki wkomponowana w tę komedio-farsę, chcecie czy nie chcecie, na gruncie psychoanalizy jest elementem spełnienia skrytych pragnień poprzez symbole i maski.

W komedio-farsie TALENT ADELI jest z czego się śmiać i jest też o czym pomyśleć.

JAP

JAN PIERZCHAŁA

BRACIA ROJEK I PSEUDONIMY

BRACIA ROJEK – jak podpisał się tłumacz TALENTU ADELI Barilleta i Grédy'ego, to oryginalny pseudonim Mariana Eile, przez wiele lat związanego z redakcją popularnego „Przekroju" w Krakowie.

Marian Eile, to dziennikarz, krytyk teatralny, pisarz, tłumacz literatury francuskiej. Pomiędzy wielu innymi, na język polski przełożył również komedię francuskiego pisarza Maxa Ragniera pod tytułem ŁOWCY GŁÓW /Les petites tétes/.

Była to właściwie sztuka powstała w oparciu o pomysły André Gillois, którą w tłumaczeniu BRACI ROJEK, w 1961 roku podjęły na swych scenach: Teatr Polski w Szczecinie, warszawski Teatr „Komedia", Warszawski Teatr Objazdowy, Teatr Polski w Bydgoszczy, Teatr Nowy w Poznaniu, Teatr Ziemi Łódzkiej,

kielecko-radomski Teatr im. Stefana Żeromskiego, Teatr Dramatyczny im. St. Jaracza w Olsztynie, Teatr Rozmaitości we Wrocławiu oraz Teatr Zagłębia w Sosnowcu /premiera dnia 17 V 1961 roku/ w reżyserii Tadeusza Przystawskiego, ze scenografią Jana Dutkiewicza. W ten prawdziwy festiwal Maxa Ragniera i BRACI ROJEK wpisał się także Teatr im. Juliusza Słowackiego w Krakowie.

Razem z komedią ŁOWCY GŁÓW, pseudonim tłumacza – BRACIA ROJEK, pojawił się wówczas w Teatrze Zagłębia po raz pierwszy, by po trzydziestu latach zjawić się ponownie. Marian Eile podpisał bowiem również pseudonimem BRACIA ROJEK przekład komedio-farsy Georgesa Feydeau BARILLON SIĘ ŻENI, której premiera, w reżyserii Jana Klemensa, odbyła się 10 I 1992 roku.

Obecnie wystawiamy w tłumaczeniu BRACI ROJEK komedio-farsę TALENT ADELI – Barilleta i Grédy'ego.

Na łamach „Przekroju" Marian Eile zamieszczał recenzje teatralne oraz krytyczne „Listy z teatru", które podpisywał: BRACIA ROJEK ME, M. EILE-KWAŚNIEWSKI, przemiennie z BRACIA ROJEK. Użył także najdziwniejszego z pseudonimów: G-JAK GENIA: R, co jest już raczej jakimś grafonimem ożenionym z baptyzonimem lub jeszcze czymś innym.

„Rojek" to częste hasło pośród pseudonimów zarejestrowanych przez bibliografię polską, która zna: M. E. ROJKA i T. ROJKA, występuje tam także RAWICZ-ROJEK.

Pseudonimu BRACIA ROJEK nie rozszyfrowuje na przykład D. Świerszczyńska, autorka publikacji „Polski pseudonim literacki". 1983.

Ciekawostką w piśmiennictwie polskim jest pseudonim SIOSTRY ROJEK, który, być to może stał się inspiracją dla Mariana Eile lub odwrotnie. W emigracyjnych „Wiadomościach londyńskich" cykl felietonów podpisywany był przez SIOSTRY ROJEK. Był to pseudonim spółki autorskiej Adama Pragiera, który wyemigrował z Polski wcześnie, gdyż zaraz po procesie brzeskim, oraz Stefanii Zahorskiej, z domu Lasser, pisarki używającej również pseudonimu PANDORA.

Pseudonimy literackie ciągle są w użyciu. Odnowił ich wielość i uzasadnił potrzebę niedawny okres twórczości pozaoficjalnej, kontestacyjnej. Lecz i wcześniej pisarze mieli powody, dla których kryli się pod pseudonimami. Konstanty Ildefons Gałczyński używał dwudziestu trzech pseudonimów. Julian Tuwim miał ich 60.

Jan Pierzchała

W listopadzie 1993 roku powołano TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ TEATRU ZAGŁĘBIA W SOSNOWCU.

Wybrany został Zarząd TPTZ w składzie:

Prezes – prof. dr hab. Piotr Fast

Sekretarz – mgr Barbara Pozor

Skarbnik – mgr Witold Ślęzak

Członkowie zarządu:

– prof. dr hab. Eleonora Udalska

– dr inż. Jacek Rybarkiewicz

– mgr Tomasz Szyjkowski

– Jan Klemens (dyrektor PTZ, z urzędu)

Komisja rewizyjna:

Przewodniczący – mgr Marek Kołaczek

Członkowie:

– mgr Jolanta Sonik

– mgr Zofia Wierzbicka

TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ TEATRU ZAGŁĘBIA nawiązuje do działalności identycznej organizacji, jaka istniała w Sosnowcu od 1931 roku, której celem było wspieranie TEATRU oraz troska o rozwój kultury teatralnej w całym regionie Zagłębia Dąbrowskiego.

Zastępca dyrektora
ALFRED KOWALSKI

Główny księgowy
EDWARD DANEK

Dział Upowszechniania Teatru
URSZULA CIESIELSKA, JOLANTA SOSZYŃSKA
HELENA WARZYŃSKA

Kierownik techniczny
JERZY KOTULA

Zespół obsługi sceny
Sekcja światła i dźwięku: MACIEJ KĘDZIERSKI – kierownik,
PAWEŁ DĄBEK, EUGENIUSZ PIOTROWSKI,
montażyści sceny: ANDRZEJ GÓRSKI – brygadzista,
WŁODZIMIERZ WIEWIÓRA, MARCIN WIĘCŁAWEK, JERZY ZDYBAŁ.
Pracownia perukarska: ZDZISŁAWA MOLĘDA – brygadzistka,
ZOFIA SEGDA. Garderobiane: MARIA BRUDEK – brygadzistka,
JANINA KURDZIEL, WANDA ZYGMUNT.
Rekwizytorka: DANUTA PATER.

Pracownia krawiecka męska:
ADAM SZYMAŃSKI – kierownik, HALINA GOCYŁA,
JÓZEF BIEDRA, STANISŁAW KAWECKI

Pracownia krawiecka damska:
MARIA STEFANIK – brygadzistka, MARIA BRONISZ,
JOLANTA STOMPEL

Pracownia modelatorska:
ANDRZEJ SŁOWIŃSKI

Pracownia stolarska:
WITOLD KRACZYŃSKI, ZDZISŁAW WĄŻ, KAZIMIERZ ZIMNY

Wydawca programu: Teatr Zagłębia
Redakcja i opracowanie literackie: Jan Pierzchała
Opracowanie graficzne: Jerzy Miciak
Współpraca fotograficzna: Józef Brom – USŁUGI FOTO-VIDEO
Sosnowiec, ul. Dekerta 5.

Ilustracje nie podpisane wewnątrz programu pochodzą z tomu:
„Drugi album poezji miłosnej". 1971.

Cena 7000 zł

DRUK: PROGRESS, Sosnowiec, ul. Kresowa 1, tel. 66 05 28